

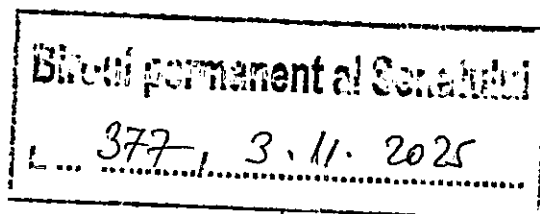

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Adresa nr. 3 /13651/2025 din data de 29.10.2025

Domnului Mario-Ovidiu Oprea
Secretarul general al Senatului României

Stimate domnule secretar general,

Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. XXXV 4946 din 08.09.2025, prin care ați transmis Consiliului Superior al Magistraturii *Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare (b356/02.09.2025)*, în vederea avizării, vă comunicăm că aceasta a fost analizată în ședința din data de 23.10.2025 a Comisiei nr. 1 - reunită „Legislație și cooperare interinstituțională”.

Referitor la solicitarea de avizare a propunerii legislative, având în vedere prevederile art. 39 alin. (3) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, precum și interpretarea dată de Curtea Constituțională sintagmei „*acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești*”, comisia a reținut că nu se impune emiterea unui aviz de către Consiliul Superior al Magistraturii, urmând a fi exprimat un punct de vedere.

Comisia de specialitate a Consiliului Superior al Magistraturii a reținut că preocuparea legiuitorului cu privire la numărul crescut de cazuri de violență extremă asupra femeilor și fetelor pe motive de sex sau gen și necesitatea sancționării adecvate a acestor cazuri, inclusiv prin mijloace de drept penal, este pe deplin îndreptățită. Alegerea celor mai adecvate mijloace de natură penală în acest sens ține de opțiunea exclusivă a legiuitorului, motiv pentru care punctul de vedere al comisiei nu va conține aprecieri legate de *oportunitatea* prezentului demers legislativ, observațiile urmând a fi formulate având în vedere strict forma propusă prin prezenta inițiativa legislativă infracțiunii de feminicid.

Cu titlu prealabil, comisia a reținut că scopul prezentei inițiative legislative este de *completare* a Codului penal, nu de *modificare și completare* a acestui act normativ, motiv pentru care titlul propunerii legislative ar trebui revizuit în acest sens.

Înainte de analiza punctuală a conținutului constitutiv al infracțiunii propuse, s-a făcut o trimitere sumară la analiza statistică efectuată de Biroul ONU pentru Droguri și Criminalitate – UN

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

Office for Drugs and Crime (UNODC) și Entitatea Națiunilor Unite pentru egalitatea de gen și emanciparea femeilor (UN WOMEN), aprobată de Comisia de Statistică a Națiunilor Unite la cea de-a 53-a sesiune din 28 februarie - 2 martie și 4 martie 2022.

Analiza efectuată a avut drept scop furnizarea unei definiții statistice a omorurilor comise „asupra” femeilor și fetelor din motive legate de gen (femicid/feminicid), care să permită identificarea clară a datelor și a statisticilor ce reflectă cu acuratețe astfel de omoruri.

Analiza a plecat de la premisa că există diferite abordări și definiții ale uciderilor femeilor și fetelor pe motive de gen (femicid/feminicid) la nivel național și internațional, făcându-se trimitere, ca exemplu, la raportul din 2015 al Secretarului General al Națiunilor Unite privind acțiunile împotriva uciderii femeilor și fetelor pe motive de gen, care a făcut referire la acest concept drept „uciderea intenționată a femeilor și fetelor din cauza genului lor” (parag. 18).

În raport se arată că uciderea femeilor și fetelor pe criterii de gen (femicid/feminicid) ar trebui să includă fapte de omor cu următoarele caracteristici (parag. 19):

„1. uciderea unei femei de către o altă persoană (criteriu obiectiv), cu precizarea că termenul de *femeie* ar trebui să se refere la toate victimele omorului intenționat care se identificau ca femei, indiferent dacă au reușit sau nu să obțină recunoașterea legală a identității lor de gen;

2. intenția făptuitorului de a ucide sau de a răni grav victima (criteriu subiectiv);

3. caracterul ilicit al omorului (criteriu legal);

4. motivația legată de gen a omorului.”

Printre cele patru elemente descrise mai sus, motivația legată de gen este cea care identifică în mod specific omorurile comise asupra femeilor și fetelor din motive legate de gen. În termeni generali, aceasta se referă la crimele comise pe baza unor „factori legați de gen, cum ar fi ideologia drepturilor și privilegiilor bărbaților asupra femeilor, normele sociale privind masculinitatea și nevoia de a afirma controlul sau puterea masculină, de a impune rolurile de gen sau de a preveni, descuraja sau pedepsi ceea ce este considerat a fi un comportament inacceptabil al femeilor” (parag. 20).

În raport se arată totodată că **„omorurile comise pe motive legate de gen pot avea loc într-o gamă largă de situații, atât în sfera privată, cât și în cea publică, și în contexte diferite ale relației agresor-victimă. În principiu, ceea ce definește un omor legat de gen nu este o anumită relație sau un tip de agresor, ci faptul că una sau mai multe dintre motivațiile legate de gen identificate mai sus au declanșat direct sau indirect uciderea unei femei sau fete.”** (parag. 21)

În analiza mai sus menționată se fac, de asemenea, următoarele precizări:

„Există dovezi ample că majoritatea omorurilor legate de gen, comise asupra femeilor și fetelor sunt săvârșite de parteneri intimi actuali sau foști, sau de alți membri ai familiei. Omorurile

femeilor comise de către parteneri intimi (actuali sau foști parteneri, soți, parteneri de întâlniri) sunt adesea legate de nevoia de a impune controlul masculin sau de a pedepsi ceea ce este considerat a fi un comportament inacceptabil al femeii și dovezile disponibile indică faptul că acest tip de omor intenționat afectează femeile în mod disproporționat. **Uciderea de către alți membri ai familiei, alții decât partenerii intimi - cum ar fi tații, frații sau unchii - este, de asemenea, adesea înrădăcinată în normele sociale și culturale, care pot include practici tradiționale dăunătoare, precum crimele de onoare și crimele legate de zestre.** În contextul unor astfel de practici dăunătoare, atât membrii de sex masculin, cât și cei de sex feminin ai familiei, pot viza intenționat victima.

Uciderile femeilor și fetelor pe motive de gen (femicid/femicid) pot avea loc și în cadrul relațiilor în care există o relație de putere inegală între victimă și agresor, ca în cazurile în care agresorul ocupă o poziție de autoritate sau de îngrijire asupra victimei de sex feminin (de exemplu, atunci când agresorul este medicul, asistenta medicală, profesorul victimei sau când este ofițer de poliție, funcționar public sau cleric cu o relație directă cu victima).

În cele din urmă, **uciderea femeilor bazată pe motivații legate de gen sunt întâlnite și în contextul altor relații dintre agresor și victimă, în care nu a existat o relație anterioară sau în cazurile în care autorul poate rămâne necunoscut autorităților naționale competente.**” (parag. 22-24)

Astfel, deși majoritatea cazurilor de omor asupra unei fete sau femei pe motiv de gen au loc în mediul familial (parteneri intimi actuali sau foști, sau de alți membri ai familiei), astfel de fapte pot fi comise și în alte împrejurări, care rămân însă în afara reglementării propuse prin prezenta inițiativă legislativă.

Analizând conținutul constitutiv al infracțiunii de femicid, comisia a constatat că prin inițiativa legislativă se restrânge sfera faptelor care ar intra sub incidența acesteia, lăsând în afara protecției penale propuse o serie de infracțiuni de omor comise din motive de gen în sfera publică. Doar cu titlu de exemplu, comisia a indicat uciderea femeilor din ură generalizată față de genul feminin, motivate de misogenie, fără o relație personală anterioară și fără practici culturale, religioase, ideologice sau ritualice (de ex., un făptuitor care ucide femei necunoscute pentru că urăște femeile), omorurile motivate de stereotipuri sociale (de ex., uciderea unei femei „neconforme” cu normele tradiționale de comportament feminin, fără ca victima să aibă o relație cu făptuitorul).

Această enumerare limitativă a împrejurărilor în care se poate săvârși infracțiunea propusă intră în contradicție cu însăși expunerea de motive a inițiativei legislative, în care se arată că „**aceste împrejurări includ, fără a se limita la (n.n. - sublinierea inițiatorilor): [...]**”. Chiar dacă o enumerare exemplificativă a împrejurărilor în care se poate comite o infracțiune de omor pe

motive legate de gen sau de sex nu ar fi fost posibilă din motive de tehnică legislativă, limitarea împrejurărilor în care poate fi comisă infracțiunea lasă în afara reglementării, astfel cum s-a menționat, o serie de fapte comise în contextul altor relații dintre victimă și agresor decât cele expres reglementate.

Totodată, o astfel de reglementare a împrejurărilor în care se poate comite o infracțiune de omor împotriva *femeilor* din motive de gen sau de sex este în contradicție cu justificarea incriminării acestei infracțiuni din expunerea de motive, în care se arată că *«agravanta violenței în familie se aplică doar dacă există o relație de familie sau asimilată (soț, concubin, rudă etc.) între agresor și victimă. Nu sunt cuprinse situațiile în care o femeie este ucisă de un necunoscut sau de o persoană cu care nu avea relații de familie, dar motivul crimei ține de ura față de femei sau de alte aspecte de gen (de exemplu, crime comise din dispreț față de femei ca atare). Așadar, actualul cadru lasă în afara agravantei numeroase cazuri de feminicid (cum ar fi crimele misogine comise de străini, uciderea femeilor în contextul prostituției sau traficului de persoane, ori omoruri comise sub pretextul „apărării onoarei” sau al unor ritualuri)»*. Or, contrar celor susținute de inițiatori prin expunerea de motive, reglementarea propusă nu are în vedere toate aceste împrejurări în care se poate comite un feminicid.

Totodată, astfel cum este configurată norma legală, subiectul pasiv al infracțiunii de feminicid este „o femeie”, ceea ce lasă în afara protecției penale propuse victima cu vârsta de până la 18 ani, studiile internaționale privind acest fenomen folosind de regulă sintagma „persoană de sex feminin”, sau „fată ori femeie”, atunci când se referă la victima feminicidului.

Cu privire la pedeapsa principală propusă - *închisoarea pe viață sau cu închisoare de la 15 la 30 de ani*, comisia a constatat că limita specială propusă este egală cu limita generală maximă a închisorii, care este de 30 de ani, potrivit art. 60 din Codul penal. Comisia de specialitate a remarcat că legiuitorul nu a prevăzut o limită specială maximă a închisorii de 30 de ani la nicio altă infracțiune incriminată în partea specială a Codului penal sau în legi speciale.

Este adevărat că, astfel cum a arătat Curtea Constituțională în mod constant în jurisprudența sa, *„stabilirea limitelor de pedeapsă intră în atribuțiile organului legiuitor, reprezentând opțiunea acestuia, conform politicii penale a statului, potrivit rolului său constituțional de unică autoritate legiuitoare a țării, prevăzut la art. 61 alin. (1) din Legea fundamentală, care apreciază, în concret, în funcție de o serie de criterii, printre care și frecvența fenomenului infracțional.”* (e.g., printre altele, Decizia nr. 255 din 5 mai 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 789 din 9 august 2022).

Comisia a constatat însă că pedeapsa propusă pentru infracțiunea de feminicid - *detențiunea pe viață sau închisoare de la 15 la 30 de ani* - este mai mare decât cea pentru infracțiuni care fac parte din Titlul X al Codului penal - *„Infracțiuni contra securității naționale”* -

respectiv infracțiunile *trădarea prin ajutarea inamicului*, prevăzută de art. 396 din Codul penal, *înalta trădare*, prevăzută de art. 398 din Codul penal, *atentatul care pune în pericol securitatea națională*, prevăzută de art. 401 din Codul penal, *atentatul contra unei colectivități*, prevăzută de art. 402 din Codul penal, *infracțiuni contra persoanelor care se bucură de protecție internațională*, prevăzută de art. 408 din Codul penal, sau pentru infracțiuni cuprinse în Titlul XII al Codului penal - „*Infracțiuni de genocid, contra umanității și de război*”, respectiv infracțiunea complexă de *genocid* comisă în modalitățile normative de la alin. (1) lit. a) – e) ale art. 438 din Codul penal, *infracțiunile contra umanității*, prevăzute de art. 439 din Codul penal, *infracțiunile de război contra persoanelor*, prevăzute de art. 440 alin. (1) și (2) din Codul penal, **care se pedepsesc cu pedeapsa detențiunii pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani.**

În final, în expunerea de motive se motivează oportunitatea incriminării exprese a feminicidului „și în contextul angajamentelor internaționale asumate de România. Prin ratificarea Convenției de la Istanbul (Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice), statul român s-a obligat să ia măsuri legislative adecvate pentru combaterea tuturor formelor de violență de gen”.

Cu privire la acest aspect, comisia a arătat că la data de 16 iunie 2022 grupul de experți privind acțiunea împotriva violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (GREVIO) a publicat *Raportul de evaluare privind măsurile legislative și de altă natură care dau efect prevederilor Convenției Consiliului Europei, privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violența domestică (Convenția de la Istanbul) privind România.*

În cadrul acestui raport, care are ca obiectiv monitorizarea cu privire la stadiul implementării Convenției la nivel național, sunt subliniate o serie de deficiențe ale legislației în materie penală din România, fără ca toate aspectele semnalate să fi fost avute în vedere la reglementarea infracțiunii propuse prin prezenta inițiativă legislativă (omorul împotriva sau în prezența unui copil, cu folosirea sau amenințarea unei arme, de o persoană care a abuzat de puterea sa, în circumstanțe care ar defini infracțiunea ca un feminicid).

Cu deosebită considerație,

Secretarul general al Consiliului Superior al Magistraturii,
Judecător Andreea Simona Uzlău

